

Veilig werken met de ladder

in samenwerking met
sociale partners bos en natuur

Arbeidsmarktbeleid

De ladder is in principe geen werkplek, maar een hulpmiddel om op een werkplek te komen. Niet voor niets: van een ladder vallen kan groot letsel of zelfs overlijden tot gevolg hebben. Er gelden strenge wettelijke regels, met stevige controle van de inspectie. Moet toch op een ladder gewerkt worden – en dat is bij veel werk in bos en natuur een noodzaak – dan geldt een aantal strikte voorwaarden. Hoe kun je zo veilig mogelijk met een ladder werken?

1 Stel veiligste werkwijze vast bij het werken op hoogte

Ladders mogen alleen voor werkzaamheden gebruikt worden als een andere voorziening (zoals een hoogwerker) niet kan worden ingezet. Dan gelden strikte condities:

- Stel voor elke situatie vast welk middel gebruikt moet worden om op hoogte te werken. Gebruik het ‘stroomschema stabiele werkplek op hoogte’ uit het AI-blad ‘Veilig werken op hoogte’. Maak met behulp van dit schema een eigen, goede inschatting van de risico’s met behulp van een TaakRisicoAnalyse (TRA). Weeg alle omstandigheden mee, zoals: het mogelijk vallen van takken bij zaagwerk, het uit evenwicht raken van de medewerker bij onvoorziene gebeurtenissen, specifieke omstandigheden in de omgeving, de kennis, ervaring en vaardigheden van de betrokken medewerkers e.d.

Met de ladder op hoogte komen

Dit AI-blad gaat over het gebruik van de ladder als werkplek. Maar in de sector bos en natuur wordt de ladder veel gebruikt om op hoogte te komen, bijvoorbeeld naar de onderste takken van grote bomen (om vandaar verder te klimmen), de positioneringsgordel te bevestigen voordat men aan het werk gaat e.d. Ook hier is het risico op vallen aanzienlijk. Houd dus de aandachtspunten die in dit AI-blad worden genoemd ook voor deze situaties voor ogen. Laat altijd kennis en ervaring van medewerkers meewegen bij de vraag hoe hoog men mag klimmen (voor een ervaren (!) klimmer tot maximaal 10 meter) en welke handelingen men mag verrichten.

- Bespreek vooraf met elkaar hoe er gewerkt gaat worden: wat wordt de taakverdeling, wie gaat / moet waarop letten, welke extra voorzieningen of afspraken zijn nodig (afzettingen, afspraken met andere partijen, collega’s in de omgeving, elders onderbrengen van vee, machines niet tegelijkertijd laten werken e.d.).
- Werk met tenminste 2 mensen die voldoen deskundig en ervaren zijn in het uit te voeren werk en die indien nodig assistentie en hulp kunnen verlenen.

2 Stel vast of er positioneringssysteem gebruikt moet worden

- Zorg voor gebruik van een positioneringssysteem als er valgevaar is tijdens het werk, maar ook bij risico’s op letsel door de ondergrond (stenen, hekken e.d.).
- Stel vooraf vast of het positioneringssysteem bevestigd kan worden aan een stevig ankerpunt (vast ankerpunt, stam, tak).
- Geef medewerkers een cursus of goede instructies over het gebruik van het positioneringssysteem (zoals nooit boven het ophangpunt klimmen, lijn op spanning houden, niet werken met scherp gereedschap, karabiners altijd goed dichtdraaien). Laat ze alles altijd eerst goed uitproberen op de grond.
- Gebruik alleen gekeurd en deugdelijk materiaal. Gooi beschadigde materialen meteen weg.

3 Gebruik de juiste ladders

- Zorg voor een veilige ladder: CE-gemarkeerd, gekeurd (zie keuringsticker), onbeschadigd, voorzien van stroeve treden. Kunnen de ladderdelen stevig bevestigd worden, zonder gevaar voor ongewild inschuiven?
- Kies de juiste ladder voor het werk: geschikt voor het werk, niet te lang (kan reikafstand vergroten), niet te kort (een ladder moet altijd 1 meter boven het steunpunt uitsteken tenzij ze tegen een muur of rechtstaande stam staat)
- Zorg dat de ladderdelen elkaar minstens 3 sporten kunnen overlappen.
- Let op het gewicht van de ladder, zeker als deze regelmatig moet worden verplaatst. Gebruik bijvoorbeeld een (lichtere) aluminiumladder.

4 Zet de ladder stabiel neer

- Plaats de ladder niet op zachte, oneffen, schuine of gladde ondergrond. Duw eventueel de ladderpoten in de grond, maar zorg dat ze niet kunnen wegzakken. Overweeg het gebruik van een ladderstopper, ladderschoenen of prikpaaltjes.
- Plaats de ladder nooit ondersteboven of achterstevoren.
- Zet de ladder stabiel neer (niet scheef!), in een hoek van ong. 75 graden, tegen een stabiel, stevig, dragend punt, dat niet kan buigen of breken.
- Zet een A-ladder in een goede stand ten opzichte van het werk: het werk moet goed bereikbaar zijn.
- Vergrendel de ladderdelen goed.
- Kijk ook naar de specifieke gebruiksinstructies van de fabrikant die bijgeleverd is bij de ladder.

A-ladders

Ook een A-ladder moet deugdelijk zijn. Aandachtspunt is een goed functionerende spreidstandbeveiliging. Voorkom dat de ladder kan inklappen: zet de ladder in volledige spreidstand, en klik beide delen goed vast. Let ook hier op een goede plaatsing: het werk moet goed bereikbaar zijn, zonder te ver te hoeven reiken. En zorg voor een werkwijze waarbij de ladder tijdens het werk vastgehouden kan worden.

5 Gebruik de ladder op de juiste manier

- Controleer voor het werk altijd: of sporten en stijlen onbeschadigd zijn, er geen verbuigingen of vervormingen zijn, geen onderdelen zijn afgebroken, de beschermingsrubbers aanwezig en in orde zijn, of opsteekhaken goed functioneren, de ladder compleet is met alle onderdelen, en of de spreidstandbeveiliging (trappen) functioneert etc.
- Voorkom uitglijden: zorg dat de ladder vrijgemaakt is van modder, sneeuw, ijs, hondenpoep e.d. Gebruik zelf altijd goed schoeisel met een stevige en ruwe zool met profiel en maak de schoenen vóór het klimmen schoon.

- Zet zware ladders (meer dan 23 kilo) samen op en verplaats ze ook samen.
- Klim nooit tot helemaal bovenaan de ladder: de bovenste vier treden (1 meter) zijn als werkplek verboden terrein!
- Gebruik twee handen bij het omhoog klimmen, houd de sporten, niet de ladderbomen vast.
- Werk vanaf de ladder met één hand aan en twee voeten op de ladder.
- Gebruik een veilige methode om gereedschap of materiaal naar boven te brengen. Hijs grotere / zwaardere objecten aan een touw, bevestig lichtere aan een heupgordel / buidel (op een plek die niet hindert tijdens klimmen).
- Zorg bij gebruik van elektrische apparatuur dat deze deugdelijk is, ook de (verleng)kabels. Aluminium (ladders) geleidt elektriciteit erg goed, dus wees voorzichtig!
- Hang geen spullen aan de ladder, waardoor deze uit balans kan raken.
- Staak het werken bij ongunstige weersomstandigheden (windkracht > 6 Bf, vorst, zware regen e.d.).
- Verplaats de ladder regelmatig als dat er voor zorgt dat het werk gemakkelijker te bereiken is: reik niet verder dan 1 armlengte.
- Deel het werk zo in dat er steeds iemand is die het klimmen in de gaten houdt.
- Beklim de ladder nooit met meerdere personen en laat de ladder nooit onbeheerd achter.

6 Gebruik de juiste beschermingsmiddelen

- Gebruik altijd stevige, hoge veiligheidsschoenen met goed profiel en positioneringssysteem waar nodig.
- Zorg voor stroeve handschoenen (ook bij nat weer) die het gebruik van de handen niet belemmeren. Gebruik je een aluminiumladder: voorkom met handschoenen de afgifte van aluminium aan de handen.
- Zorg voor de juiste werkkleding. Voorkom dat kleding aan de ladder of aan takken kan 'haken'.
- Draag, als er gevaar is om geraakt te worden door vallende of uitstekende takken, ook een helm en een veiligheidsbril. Zorg er wel voor dat het zicht op de ladder niet wordt belemmerd.

7 Hulpverlening

- Zorg dat er adequaat hulp kan worden verleend in geval van een ongeval, bijvoorbeeld als er na een val mogelijk sprake is van rug- of nekletsel.

MEER INFORMATIE

- ▶ **AI-bladen en Veiligheidsinstructiebladen:** www.vbne.nl, zoals veilig werken op hoogte, veilig werken met de hoogwerker, veilig plaatsen en controleren van nestkasten, brochure en checklist VHV.
- ▶ **Arbocatalogus Bos en Natuur:** www.arbocatalogusbosenatuur.nl.